

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Põllumajandus- ja toidusektoris on järjest olulisem ajakohase teabe kättesaadavus ja teadustulemuste sobivus kohalike oludega, keskkonnaga ja kliimamuutustega, milles on määrav osa teaduse ja nõuande organisatsioonide koostööl. Koostöö edendamine aitab kaasa tiptasemel teadusuuringute ja tehnoloogia ning põllumajandustootjate, ettevõtjate ja nõustamisteenuste osutajate vahelise seose tugevnemisele.

Nii siseriikliku kui rahvusvahelise koostöö arendamiseks luuakse uue algatusena klaster, mille kontseptsioon on välja kasvanud Euroopa Innovatsiooni Partnerluse põhimõtetest, ent seda on laiendatud sektori spetsiifilisi vajadusi silmas pidades. Klasteri tegevuse kaudu on võimalik soodustada uuenduslike lahenduste kiiremat ja ulatuslikumat ülevõtmist praktikasse, et aidata kaasa toote-, turu-, protsessi-, organisatsiooni või personaliinnovatsiooni tekkele maamajandusvaldkonnas.

Kui seni toetati peaaesjalikult üksikprojektide elluviimist ettevõtjate ja teadusasutuste koostöös, siis klasterid võimaldavad ettevõtjate, konsulentide, teadlaste jt osapoolte vahelise koostöö pikaajalisemat ja strateegilisemat planeerimist ja ühiste tegevuste elluviimist. Samuti on klasteri raames võimalik rakendada laiemat kaasamist mitmetes innovatsioonialgatuses (nt mahe, piimandus, loomakasvatus, taimekasvatus jne) ning rakendada ja tõhustada seeläbi koostööd.

Klasteri ülesandeks on tuua kokku teadus ja praktika ning seeläbi luua seos teadusuuringute ja uuenduslike praktikate rakendamise vahel, samuti parandada teabevahetust erinevate sektorite, algatuste ja tegevuste vahel. Klasteri eesmärgiks on stimuleerida majandus- ja uuendustegevust, edendades intensiivset suhtlemist, ressursside jagamist ning teadmiste ja oskusteabe vahetamist ning aidates ka tõhusalt kaasa teadmussiirdele, võrgustikutööle ja teabe levitamisele klasteri ettevõtjate vahel. Klasteri lisandväärtus seisneb lisaks selles, et keskendada olemasolevaid strateegiaid innovatsioonile ning tugevdada sidemeid ettevõtjate, sidusrühmade, ülikoolide ja katselaborite vahel.

Klasteri võrgustik toimib teaduse ja praktika vahelise teabevahetuse ja koostöö parandamisel vahendajana. See hõlbustab kogemuste ja praktika jagamist nii Eestis kui ka ELis. Eestis koondab klasterite tulemusi ja levitab neid ka EL võrgustikule Maamajanduse Infokeskus, mis pakub innovatsiooni tugiteenust ja muu hulgas loob sidemeid Euroopa Innovatsiooni Partnerluse ja klasterite vahel.

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb 17 paragrahvist.

Eelnõu § 1 kohaselt kehtestatakse määruse reguleerimisala, toetuse saamiseks esitatava tegevuskava esitamise, vastuvõtmise ja heakskiitmise kord ning tegevuskava hindamiskriteeriumid ning klasteri põhikirja, liikmelisuse, juhtimise ning tegevuskava ja selles esitatud tegevuste kohta esitatavad täpsemad nõuded.

Määrus on suunatud Eesti teadus- ja arendustegevuse ja innovatsioonistrateegias 2014–2020“Teadmistepõhine Eesti“ sätestatud eesmärkide täitmisele. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni edendamise üldeesmärk on luua soodsad tingimused tootlikkuse ja elatustaseme kasvuks, heaks hariduseks ja kultuuriks, Eesti kestmiseks ja arenguks.

Sätestatakse, et toetust antakse klasteri poolt koostöös väljatöötatud tegevuskava rakendamiseks, mille tegevus on oluline innovatsiooni loomiseks ja edendamiseks asjaomases tegevusvaldkonnas, pidades silmas „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) koostöö meetme alameetme „Innovatsiooniklaster“ sihtvaldkondasid.

Innovatsioonina käsitatakse millegi uue (idee, tehnoloogia, protsess, toode jne) kasutuselevõttu, mis osutub praktikas edukaks ning annab majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnasõbralikku lisandväärust maaelu arengusse. Innovatsiooni võib saavutada näiteks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kasutamise teel horisontaalselt teiste sektorite kaudu, näiteks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (sh automatiseerimine ja robotika) kasutamine ja nutirakenduste arendamine põllumajanduses.

Ühe võimalusena tuleb teadvustada maailmas olemasolevate tehnoloogiate, protsesside, toodete ja ideede kombineerimist uuenduslikul moel, et töötada välja uued funktsioonid (näiteks nutirakenduse kasutamine loomade söötmisel ja ravimite manustamisel, kosmosetehnoloogia, nt nanomulla kasutamise võimalused taimekasvatuses).

Üldraamistikuna tuleb lähtuda arengukava prioriteetide alljärgnevatest sihtvaldkondadest:

2A) Kõigi põllumajandusettevõtete majandustegevuse tulemuslikkuse parandamine ning põllumajandusettevõtete ümberkorraldamise ja moderniseerimise hõlbustamine, eelkõige eesmärgiga suurendada turul osalemist ja turule orienteeritust ning põllumajandusliku tegevuse mitmekesistamist

5C) Taastuvate energiaallikate, kõrvalsaaduste, jäätmete, jääkide ja muude toiduks mittekasutatavate toorainete pakkumise ja kasutamise hõlbustamine biomajanduse edendamise eesmärgil

4C) Mullaerosiooni tõkestamine ja mulla majandamise parandamine.

Klaster märgib ära tegevuskava esitamisel peamise sihtvaldkonna nii klatri puhul kui ka lisasihtvaldkonnad innovatsioonitegevuste puhul. Peamise sihtvaldkonna alla arvestatakse ka üldtegevuskulud.

Eelnõu § 2 kohaselt on toetus vähese tähtsusega riigiabi põllumajandustoodetest mittepõllumajandustoodete töötlemise teemal innovatsioonitegevuses osalejatele.

Riigiabi on EL toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 järgi igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist. Kuigi riigiabi on Euroopa Liidu ühisturuga põhimõtteliselt kokkusobimatu, kehtivad siiski teatud erandid. Vähese tähtsusega abi on seega üks erandeid, mille alusel võib riigiabi tunnustele vastavat toetust ettevõtjatele anda.

Määruse alusel klatri kaudu põllumajandustoodetest mittepõllumajandustoodete töötlemise teemal innovatsioonitegevuses osalemine on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8) tähenduses,

Põllumajandustoodete esmatootmise valdkonnas ning selles valdkonnas tegutsevate ettevõtjate puhul riigiabi teavitamist ja reegleid rakendada vaja ei ole, võimalik on rakendada toetust määruga 100%. Nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 81 kohaselt ei kohaldata EL toimimise lepingu artikleid 107–109 maksete suhtes, mida liikmesriigid teevad kooskõlas selle määrusega, mis kuuluvad ELi toimimise lepingu artikli 42 reguleerimisalasse. Põllumajandustoodeteks loetakse aluslepingu I lisas loetletud tooted, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013 I lisas loetletud kalandus- ja vesiviljelustooded. Põllumajanduslik esmatootmine on aluslepingu I lisas loetletud põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmine ilma lisatöötlemiseta kõnealuste toodete olemust muutmata.

Innovatsioonitegevuses osalevad ettevõtjad ei saa kaudset riigiabi seoses riiklikult finantseeritava teadus-arenduse asutuse osalemisega klastris, kuna vastavalt § 14 lõikele 10 on innovatsioonitegevuste tulemuste levitamine kohustuslik. Seega on täidetud Euroopa Komisjoni teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistiku punktis 28 toodud nõue, mis välistab võimaliku kaudse abi teadus-arenduse asutuste osaluse kaudu.

Abi andmise ajaks loetakse tegevuskava heakskiitmise otsuse kuupäev ehk kuupäev, millal innovatsioonitegevuses osaleval ettevõtjal tekkis seaduslik õigus abi saada.

Abi osakaal võib olla 100%, kõigi vähese tähtsusega abina antavate abide summa iga tegevuses osaleva ettevõtja kohta ei või ületada 200 000 eurot kolme eelneva majandusaasta jooksul. (Lisaks kehtivad komisjoni määruse sätted ühe ettevõtja mõiste kohta: 200 000 euro piir ei tohi olla ületatud kõigi üheks ettevõtjaks loetavate ettevõtete kohta kokku.) Samuti ei tohi ühe ettevõtja kõigi vähese tähtsusega abina antavate abide kogusumma ületada 500 000 eurot. Klaster peab kontrollima osalejate vähese tähtsusega abi andmeid, igale innovatsioonitegevuses osalejale tuleb esitada teave, kui suur on kavandatav abi suurus ja milline on lõplik abi suurus. Teabe kavandatava abi suuruse kohta võib esitada koos tegevuskava eelarvega. Ettevõtja on kohustatud ise pidama arvestust saadud vähese tähtsusega abi summa üle. Lõpliku abi summa esitab klaster koos maksetaotlusega PRIA-le, kes kannab andmed riigiabi registrisse.

Klaster küsib osalejatelt muudest allikatest saadud vähese tähtsusega abi andmeid või kontrollib neid asjaomasest registrist Rahandusministeeriumi veebilehe kaudu. Iga osalejale tuleb esitata teave, kui suur oli tema kohta arvestatud abi summa. Klatri puhul, mille raames saavad kasu ettevõtjad, arvestatakse summat järgmiselt: klaster esitab koos eelarvega teabe vähese tähtsusega abi kohta ehk kuidas on jaotatud vähese tähtsusega abi summa kõigi kasusaajate vahel iga innovatsioonitegevuse lõikes ja PRIA kannab vastavad summad vähese tähtsusega abi registrisse. Klaster teavitab omakorda kasusaajaid sellest, et klastris osalemine tähendab talle vähese tähtsusega abi saamist. Kui klatri tegevused viiakse ellu väiksemas mahus või tegevuste lõpuks selgub teistsugune abisummade jaotus kasusaajate vahel, siis muudab PRIA klatri summasid vastavalt tegelikkusele. Seega võib antud vähese tähtsusega abi summa olla ajaliselt muutuv suurus, mis saab aga muutuda ainult vähenemise suunas.

Kui tegevuskava rakendamise kestel selgub, et kasusaaja on piirmäära ületanud, siis sellel kasusaajal ei ole enam võimalik tegevuskava rakendamises osaleda või peab ta oma osaluse ise kinni maksma.

Klatri üldtegevustele ei kohaldata vähese tähtsusega abi, sest ei ole täidetud EL toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kõik tingimused. Klatri laiem eesmärk on kogu sektoris lahendada probleem või kitsaskoht uudse lahenduse kaudu, mida aitavad ellu viia küll klatri liikmed ja partnerid, kuid saadud tulemused on võrdselt levitatavad ja kättesaadavad kõigile ning klaster on vaid nende tulemuste vahendaja avalikkusele. Tulemusi tuleb levitada nii Eestis kui ka ELis erinevate võrgustike kaudu. Eestis on selleks Maamajanduse Infokeskus ning ELis EIP AGRI Service Point, lisaks on muud tulemuste levitamise üritused. Hindamisel on üheks kriteeriumiks tulemuste levitamise korraldamine ning eelistatud on klaster, mis levitab tulemusi süsteemselt ja võimalikult laialt nii Eestis kui ka ELis. Klaster on avatud kõikidele huvitatud osapooltele. Klaster seega ei kahjusta ega ei ähvarda kahjustada konkurentsi ega mõjuta kaubandust liikmesriikide vahel.

Kehtivad ka komisjoni määruse sätted ühe ettevõtja mõiste kohta. Konkurentsieeskirjade kohaldamisel on ettevõtja igasugune majandustegevusega tegelev üksus, olenemata tema õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist. Kontserni kuuluvatele või muul viisil omavahel

seotud ettevõtjatele toetuse andmisel arvestatakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 2 lõikes 2 sätestatud suhtes.

Kontserni mõistele on uues Euroopa Komisjoni poolt väljatöötatud vähese tähtsusega abi määruses 1407/2013 sätestatud ühe ettevõtja määratlemise aluseks järgmised seosed:

1. ettevõtte omab teises üksuses aktsionäride, osanike või liikmete häälteenamust;
2. ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise üksuse haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
3. ettevõttel on õigus rakendada teise üksuse suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
4. ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on punktides 1–4 kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu.

Eelnevatest sätetest tuleneb, et kui mitu samasse kontserni kuuluvat äriühingut omavad koos kolmandas äriühingus osalust, mille summaarne osalus on üle 50%, on ka kolmas äriühing sellesse kontserni kuuluv tütarettevõtja.

Vähese tähtsusega abi arvestuse kontekstis loetakse kontserniks vaid Eestis seoseid omavad ettevõtted. Kui näiteks Eestis asuva tütarettevõtte (a) emaettevõtte (b) asub väljaspool Eestit ja sellel emaettevõttel on Eestis veel teinegi tütarettevõtte (c), siis vähese tähtsusega abi arvestamisel lähtutakse vaid ettevõtte (a) vähese tähtsusega abi saldost ning teist Eestis asuvat tütarettevõtet (c) ei arvestata.

Komisjoni määruse 1407/2013 kohaselt ei tohi ühele ettevõtjale ja kontsernile, millesse ettevõtja kuulub, antava vähese tähtsusega abi kogusumma mis tahes kolme ettevõtte majandusaasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 200 000 eurot.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse nõuded klastrile.

Toetust võib taotleda klaster, kes tegutseb mittetulundusühingu (edaspidi *MTÜ*) vormis. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 72 lõige 1 sätestab, et *MTÜ* liikmeteks on vähemalt kümme põllumajandustootjat või -töötajat. Sama paragrahvi samas lõikes nimetatud juriidiline isik, keda kaasatakse, on teadus- ja arendusasutus või eraõiguslik juriidiline isik, kelle peamine eesmärk on uue toote, tava, protsessi või tehnoloogia arendamine. Eespool nimetatud partnerid on olulised, et aidata ellu viia tootjatele-töötajatele vajalikke innovatsioonitegevusi koostöös. Eraõiguslik juriidiline isik võib olla nn *start-up* firma, kes on uue toote, tava, protsessi või tehnoloogia arendamisega tegelema ja kellel on võimalik klastrile vajalikku sisendit anda nii kogemuse kui ka pädevuse osas. Samuti võib teine juriidiline isik olla ka muuhulgas partner, kes vastutab finantsadministratsiooni eest, kui klaster peab seda vajalikuks.

Klastris on oluline, et tegevused viiakse ellu liikmete ja partnerite vahel koostöös ning teenuseid sisse ei osteta. Suur osa tegevustest on klastris innovatsioonitegevused ning seetõttu on oluline, et kaasatud oleksid teadus- ja arendusasutus või muu eraõiguslik juriidiline isik, kelle peamine eesmärk on uue toote, tava, protsessi või tehnoloogia arendamine.

Klastrisse kaasatavate partnerite leping võib olla võlaõigusseaduse § 580 sätestatud seltsinguleping või mõni muu koostöö jaoks sobivas vormis sõlmitud leping, millega osapooled lepivad kokku, kes mille eest vastutab ja kuidas kavandatavad tegevused ellu viiakse. Kui klastrisse kaasatakse teised juriidilised isikud lepingu alusel, siis osapooled lepivad kokku ja koostavad lepingu, mis sisaldab alljärgnevat:

- 1) lepingu sõlmimise eesmärk;
- 2) klatri partnerite kaasamise ja lahkumise kord;
- 3) partnerite ja neid esindavate isikute kontaktandmed;
- 4) partnerit esindama volitatud organisatsiooni ning selle kontaktisiku andmed;
- 5) partnerite õigused ja kohustused tegevuste elluviimisel;
- 6) võimalikud sanktsioonid kohustuste täitmata jätmise korral;
- 7) klatri üldkoosoleku hääletamise protsess;
- 8) klatri ja partnerite vahelised koostööpõhimõtted;
- 9) lepingu kehtivuse aeg;
- 10) muud partnerite jaoks olulised asjaolud.

Leping avalikustatakse kas Maamajanduse Infokeskuse kodulehel või klatri enda kodulehel. PRIA kontrollib lepingu vastavust nõuetele tegevuskavas nimetatud veebilehelt. Lepingut allkirjastavad kõik osapooled.

Klatri põhikirja ja lepingu võib avaldada Maamajanduse Infokeskuse innovatsioonivõrgustiku veebilehel. Juhul kui ta ei saa seda eespool nimetatud veebilehel avaldada, esitab ta selle lisadokumendina PRIA-le. See tähendab, et kui põhikiri või leping sisaldab salastatud teavet, mis on seotud innovatsiooni arendamisega, siis ei avaldata dokumenti veebilehel, vaid esitatakse PRIA-le.

Klatri liikmeteks peab olema vähemalt kümme põllumajandustootjat ja töötajat, kes on taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahel aastal tegelenud põllumajandusliku majandustegevusega ning kelle omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on mõlemal majandusaastal ületanud 4000 eurot ja moodustanud üle 50 protsendi kogu müügitulust. PRIA kontrollib nimetatud nõude täitmist majandusaasta aruande järgi kümne põllumajandustootja ja -töötaja kohta. Need kümme, keda PRIA kontrollib, märgib klaster ära osalejate nimekirjas. Samuti peab olema iga kontrollimise ajal olema täidetud lõikes 4 sätestatud nõue.

Kui toimub klatri tegevuskavaga seotud üldkoosoleku hääletamine, siis võetakse otsus vastu Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 72 lõike 3 kohaselt, kui otsuse poolt hääletab kokku vähemalt 80 protsenti klatri liikmeks olevatest põllumajandustootjatest või töötajatest. Hääletamisel arvestatakse kõikide klattris osalevate põllumajandustootjate või -töötajate hääli, mitte ainult neid kümme, kes on nimetatud lõikes 4. Ülejäänud 20% hääli võivad omada klatri partnerid (nt teadusasutused). Kuna nimetatud meede on suunatud põllumajandustootja või -töötaja probleemi, kitsaskoha jne lahendamiseks, siis on oluline, et klatri tegevuskava on koostatud selliselt, et jõutakse kavandatud põllumajandustootjate ja -töötajate seatud eesmärkideni. Hääletamise protsess peab olema sätestatud klatri põhikirjas ja ka lepingus.

Üldkoosoleku otsuse kohta koostatakse protokoll, mille allkirjastavad kõik osalejad ning mis esitatakse koos teiste nõutud dokumentidega PRIA-le.

Klaster peab olema avatud vähemalt tegevuskava eesmärkide elluviimisest huvitatud põllumajandustootjatele ja/või töötajatele. Klaster ise otsustab, mil määral ja kuidas ta avatud on, nt võib klaster olla avatud just tulemuste levitamise osas.

Klastril ei ole riikliku maksu maksuvõlga, tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust. Klaster on riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasunud ettenähtud summas. PRIA kontrollib nimetatud nõuete täitmist MTÜ suhtes, mitte liikmete ega partnerite suhtes.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse nõuded tegevuskavale.

Eelnõu § 4 lõikes 1 sätestatakse, et klatri tegevuskava koostatakse kuni neljaks aastaks ehk 48 kuuks. See tähendab, et klaster võib kavandada oma tegevusi pikemalt, kuid selle määrase kohaselt toetatakse tegevusi kuni 48 kuu jooksul.

Eelnõu § 4 lõige 2 sätestab tegevuskava sisu.

Tegevuskavas peab olema kirjas klatri nimi, klatri esindaja nimi ning klatri koostatavata tegevuskava perioodi pikkus kuudes. Samuti märgitakse ära taotletava toetuse suurus.

Klaster peab vastavalt klatri sisule määrama peamise sihtvaldkonna, kuhu klaster kõige enam panustab, ning kui on, siis lisasihtvaldkonnad. Sihtvaldkondade määramisel tuleb ka täpsustada, mis summas sinna panustatakse ning igale innovatsioonitegevusele tuleb samuti määrata sihtvaldkond. Peamise sihtvaldkonna alla arvestatakse ka klatri üldtegevuskulude summa. Tegevusvaldkonna valiku teeb klaster ja peamiselt on see oluline seire jaoks ning indikaatorite hilisemal mõõtmisel.

Klaster valib ühe alljärgnevast nii klatri kui ka iga innovatsioonitegevuse kohta:

2A) Kõigi põllumajandusettevõtete majandustegevuse tulemuslikkuse parandamine ning põllumajandusettevõtete ümberkorraldamise ja moderniseerimise hõlbustamine, eelkõige eesmärgiga suurendada turul osalemist ja turule orienteeritust ning põllumajandusliku tegevuse mitmekesistamist

5C) Taastuvate energiaallikate, kõrvalsaaduste, jäätmete, jääkide ja muude toiduks mittekasutatavate toorainete pakkumise ja kasutamise hõlbustamine biomajanduse edendamise eesmärgil

4C) Mullaerosiooni tõkestamine ja mulla majandamise parandamine.

Klaster küsib § 2 lõikes nimetatud abi saavalt osalejalt vähese tähtsusega abi andmeid või kontrollib neid asjaomasest registrist Rahandusministeeriumi veebilehe kaudu. Igale osalejale esitatakse teave, kui suur on tema kohta arvestatud abi suurus. Klaster esitab PRIA-le koos maksetaotlusega kokkuvõtte ettevõtjatest või tema töötajatest ja nende kohta arvestatud abi suurusel ning PRIA kannab andmed riigiabi registrisse.

Tegevuskava peab sisaldama klatri tegevusvaldkonna arengu eesmärkide kirjeldust, nt mida soovitakse selle tegevuskavaga saavutada. Tegevusvaldkonnad on näiteks: 1) piima tootmine ja töötlemine; 2) liha tootmine ja töötlemine; 3) põllukultuuride tootmine ja töötlemine; 4) aiandussaaduste tootmine ja töötlemine; 5) mahepõllumajandussaaduste tootmine ja töötlemine.

Tegevuskava koostamisel tuleb kirjeldada tegevusvaldkonna hetkeolukorda ning vajadust, milleks klaster on ellu kutsunud ning kas selle vajaduse ja eesmärgi täitmiseks on olemas vajalik potentsiaal nii pädevate ekspertide kui ka laiemalt innovatsiooni rakendamise näol. Tegevuskavas peavad olema kirjeldatud eesmärgid, kuhu tahetakse jõuda ning mis tegevusi kavandatakse eesmärgi saavutamiseks teha.

Tegevuskava peab sisaldama innovatsiooni elementi. Innovatiivsust ei määratleta, vaid hindamiskomisjon ja vajaduse korral ka innovatsiooniekspert hindavad klatri innovatiivsust. Klattris loodav innovatsioon peab olema rakendatav, eelkõige klatri põllumajandustootjate/-töötajate seas ja ka tegevusvaldkonnas laiemalt.

Kuna klatri peamine prioriteet on innovatsiooni edendamine, siis peamised tegevused on samuti seotud innovatsioonitegevusega. Eelistatakse klatri, mis panustab innovatiivsetesse suundadesse mitte ainult tootmises või töötlemises, vaid kogu tarneahelas – vähemalt tootmine, töötlemine ja turustamine. Eespool nimetatud innovatsioonitegevusi peab olema vähemalt kolm ning iga innovatsioonitegevust toetatakse maksimaalselt 100 000 euroga. Kui esitatakse rohkem kui kolm innovatsioonitegevust, siis tuleb innovatsioonitegevuse kirjeldus, mis sisaldab lahendusteed, metoodikat ja klatri liikmete või partnerite tööülesannete jaotust, esitada igas innovatsioonitegevuses. Innovatsioonitegevuste tööülesannete jaotamisel tuleb arvestada, et iga innovatsioonitegevuse üks elluviija on teadus- ja arendusasutus või eraõiguslik juriidiline isik, kelle peamine eesmärk on uue toote, tava, protsessi või tehnoloogia arendamine. Samuti tuleb klatri teiste osalejate panus ära märkida osalejate nimekirjas. Kõikide klatri osalejate panus (nt huvi ühes või mitmes innovatsioonitegevuses panustada teadmiste, kogemuste, vahendite vms) märgitakse ära klatri osalejate nimekirjas. Innovatsioonitegevuse elluviija peab olema varasem kogemus asjaomase tegevuse elluviimises (nt hariduskäik). Tegevuse elluviija on tegevuse eest vastutav liige või partner. Tegevuse elluviija võib näidata kogemust CV lisamisega tegevuskavale või varasemate tegevuste kirjeldusena. Kui näiteks katse innovatsioonitegevust viib ellu teadusasutuse esindaja, siis tuleb ära näidata tema kogemus asjaomases teemas ning teadusasutus peab omama vajalikke ruume ja vahendeid, mis on vastavuses tehtava tegevuse tegevusvaldkonnaga, eesmärkide ja ajakavaga ning mis tagab tegevuse tähtaegse elluviimise. Samuti kui näiteks finantsadministratsiooni eest vastutab üks klatri liige või partner, siis tuleb ära näidata ka tema varasem kogemus raamatupidamise vallas, samuti vahendid, et oleks võimalik oma tööülesandeid täita.

Tegevuskava tegevuste kavandamisel tuleb lähtuda eelarvest. Maksimaalse perioodi peale on toetuse summa kuni 800 000 eurot, mis jaguneb üldtegevuskuludeks, sealhulgas klatri kaudsed kulud, ja innovatsioonitegevustega seotud kuludeks. Maksimaalselt võivad üldtegevuskulud olla kogu eelarvest 25% ning innovatsioonitegevustega seotud kulud 75%. Samuti lühemaks perioodiks koostatava tegevuskava juures peab arvestama eelarve proportsionaalsust. Ehk kui klatri tegevuskava koostatakse kaheks aastaks, siis saab eelarve olla kuni 400 000 tuhat ning nendest üldkulud 25% ja innovatsioonitegevusega seotud kulud 75%. Innovatsioonitegevuste puhul tuleb esitada indikatiivne eelarve kalkulatsioon ning selge ja konkreetne eesmärk. Detailne eelarve koos hinnapakumistega esitatakse enne innovatsioonitegevuse elluviimist.

Tegevuskavas peab olema tagatud rahastatavate tegevuste sidusus vastavalt klatri eesmärkidele. Tegevuskavas nimetatud tegevused peavad olema sisuliselt seotud, et jõuda klatri seatud eesmärkideni. Iga tegevus peab olema läbi mõeldud, miks ja kuidas ta klatri eesmärkidesse panustab ning kuidas aitab viia klatri eesmärkideni ja tulemusteni.

Oluline on koostöö klatri liikmete ja partnerite vahel, samuti võrgustumine muu hulgas EL tasandil. Võrgustumine on partnerite otsimine, uute kontaktide loomine ja olemasolevate kontaktide hoidmine erinevate võrgustike kaudu. Loodud on erinevad innovatsioonivõrgustikud, kus klaster saab osaleda, et teadmisi ja kogemusi saada ning neid levitada. Samuti on loodud Eestis innovatsioonivõrgustik. Ühe võimalusena on klatri võimetus levitada ja teavet koguda samuti võrgustike kaudu. Lisaks võib olla muid võimalusi teabe ja tulemuste vahendamiseks. Kuna tegemist on 100% avaliku finantsressursiga, siis peavad klatri innovatsioonitegevuste tulemused olema kõigile kättesaadavad.

Lisaks võib märkida vajalikud lisaandmete väljad, mida on vaja nõuetele vastavuse kontrollimiseks või seire- ja hindamisprotsessi läbiviimiseks.

Eelnõu § 4 lõikes 3 sätestatakse tegevuskavas innovatsiooni edendamise ulatus. Klatri koostatav tegevuskava peab olema suunatud innovatsiooni edendamiseks ja rakendamiseks tegevusvaldkonna tasandil vähemalt Eestis. Näiteks innovatsioon võib olla suunatud piima tootmise ja töötlemise edendamiseks Eesti tasandil. Klatri innovatsioon peab olema rakendatav vähemalt klatri tegevusvaldkonnas kõikjal Eestis. Arengukava raames on võimalik toetust saada uue toote, tava, protsessi ja tehnoloogia arendamise meetme raames, mille kohaselt saab uudseid lahendusi rakendada ka ainult teatud piirkonnas. Klaster on suurem ja laiem ning seetõttu peavad innovatsioonitegevused olema rakendatavad vähemalt Eesti tasandil. Innovatsiooni määruuses ei defineerita, vaid innovatsiooni hindab peamiselt hindamiskomisjon. Hindamiskomisjonil on õigus kaasata eksperte, sealhulgas innovatsioonieksperte. Ekspert on pädev isik, kes omab teadmisi ja kogemusi asjakohases või sarnases valdkonnas.

Eelnõu § 4 lõikes 4 sätestatakse klatri tegevuskava varasema lõpetamise või tegevuskava pikendamise võimalus. Klaster võib taotleda tegevuskava lõpetamist enne tegevuskava heakskiitmise otsuses märgitud kuupäeva. Tegevuskava võib lõpetada, kui ilmnevad klattrist sõltumatud asjaolud, mis ei võimalda tegevust jätkata või mis muudavad selle jätkamise põhjendamatuks. Samuti tuleb esitada põhjendus, miks taotletakse tegevuskava rakendamiseks pikendust. Vastavasisuline teavitus edastatakse vabas vormis PRIA-le elektrooniliselt.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse nõuded tegevuskavas esitatud tegevuste kohta.

Eelnõu § 5 lõigetes 1 sätestatakse, et klatri eesmärkide saavutamiseks antakse toetus tegevuste kohta, mis jagunevad kaheks:

- 1) tegevuskava rakendamiseks seotud üldtegevused;
- 2) innovatsioonitegevused.

Eelnõu § 5 lõikes 2 sätestatakse nõuded tegevuskavas esitatud tegevuste kohta.

Alljärgnevat tegevuste raames võib kombineerida lõikes 1 nimetatud tegevusi:

- 1) katseprojekti ning uue toote, tava, protsessi ja tehnoloogia arendamine;
- 2) koostöö väikeettevõtjate vahel, et korraldada ühiseid tööprotsesse ning jagada vahendeid ja ressursse;
- 3) kliimamuutuste leevendamiseks või kliimamuutustega kohanemiseks võetud ühismeetmete ning keskkonnaprojektide ja kasutusel olevate keskkonnatavade ühise käsitluse edendamine;
- 4) põllumajanduse mitmekesistamine tervishoiu, sotsiaalse lõimumise, kogukonna toetatud põllumajanduse ning keskkonna- ja toitumise haridusega seotud tegevuste kaudu;
- 5) erinevate teadustulemuste koondamine, analüüsimine ja levitamine.

Tegevuste tüübid on nimetatud koostöö meetme juhendi (Guidance document „Co-operation“ measure) lisa 1.

Üldtegevusteks võivad olla tegevused, mis on seotud laiemalt klatri tegevustega ja mis on peamiselt tugitegevused klatri eksisteerimiseks ja innovatsioonitegevuste elluviimise tõhustamiseks, nt klatri koostöö, koordineerimisega ja võrgustumisega seotud tegevused; klatri jaoks vältimatult vajalikul teavituse- või koolitusüritusel osalemine; teabematerjali, sealhulgas elektroonilise teabematerjali väljaandmine; tulemuste levitamine, sealhulgas tulemuste levitamisega seotud ürituse korraldamine ning finantsadministreerimine.

Innovatsioonitegevused on seotud konkreetselt klatri innovatsiooni suuna edendamisega ning on ellu viidud klatri liikmete ja partnerite vahel. Tegevused on: katse, toote, tava, protsessi ja tehnoloogia väljaarendamine; asjaomase ala uuringud ja teostatavusuuringud.

Uue toote, tava, protsessi ja tehnoloogia arendamisega seotud tegevus toimub enamasti laboritingimustes ja katsebaasis. Näiteks võib innovatsioonitegevus olla suunatud olemasoleva tehnoloogia kohandamisele tingimustele, milles neid ei ole varem rakendatud. Toodete arenduse innovatsioonitegevus ei hõlma olemasolevate toodete, tooteliinide, tootmisprotsesside, teenuste ja muude toimingute rutiinset või perioodilist muutmist, isegi kui sellised muudatused tähendavad täiustamist. Tootearenduse innovatsioonitegevus võib olla uute või täiustatud toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate prototüüpide loomine, katsetamine, kui põhieesmärk on tehniliselt täiustada veel mittevalmis toodet, tava, protsessi või tehnoloogiat. See võib hõlmata kaubanduslikul eesmärgil kasutatava prototüübi ja katseprojekti arendamist, kui prototüüp on tingimata kaubanduslik lõpptoode.

Katse innovatsioonitegevuse raames toetatakse tegevusi, mis on seotud toote, tava, protsessi või tehnoloogia katsetamisega tingimustes, milles neid ei ole varem rakendatud. Katseprojekti raames testitakse eri kontekstis tehnoloogia, meetodi ja töövõtte ärilist kasutamist ning vajaduse korral kohandatakse neid.

Asjaomase ala uuringud (*Studies of the Area Concerned* – inglise keeles) on uuringud, mis käivad asjasse puutuva klatri teema ja eesmärgi kohta ning on vältimatult vajalikud klatri eesmärgi saavutamiseks.

Teostatavusuuring (*Feasibility Study* – inglise keeles) on eeluuring, mille käigus tehakse kindlaks eesmärkide saavutamise võimalikud variandid ning valitakse välja kõige otstarbekam(ad) alternatiiv(id). Uuring hõlmab projekti nii tehnilist, majanduslikku kui ka institutsionaalset-organisatsioonilist teostatavust, üldjuhul lisaks ka sotsiaalse ning keskkonnamõju hindamist.

Eelnõu § 5 lõikes 5 sätestatakse, milliste tegevuste elluviimiseks toetust ei anta. Toetust ei anta:

- 1) tegevus, mis ei ole seotud klatri eesmärkidega;
- 2) koolituskulud, mis ei ole vältimatult vajalikud tegevuskava rakendamiseks;
- 3) tootlikud investeeringud;
- 4) uuringud, mis ei vasta klatri põllumajandustootja/-töötaja praktilistele vajadustele.

Eelnõu § 5 lõikes 6 sätestatakse, et määruse alusel ei hüvitata tegevuskava või tegevuskava üksikuid tegevusi, mille kohta on juba tehtud finantseerimise otsus ehk teisisõnu ei tohi olla topeltrahastamist klatri üksiku tegevuse või kogu tegevuskava raames.

Eelnõu § 5 lõikes 7 sätestatakse, et klatri tegevusi võib hakata ellu viima tegevuskava esitamise päevale järgmisel päeval, omal vastustusel ning sel juhul makstakse abikõlblikud kulud välja ainult klatrile, kes on hindamisel saanud heakskiidu.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Eelnõu § 6 lõigetes 1-6 sätestatakse abikõlblikud kulud.

Kulud jagunevad eelnõu kohaselt üldtegevuskuludeks, sh kaudsed kulud, ning innovatsioonitegevuse kuludeks.

Üldtegevuskuludest on abikõlblikud:

- 1) tegevuste elluviimiseks vajalikud personalikulud, sh koordinaatori töötasu;
- 2) klatri koostöö, koordineerimise ja võrgustumise edendamiseks seotud kulud, sh transpordikulud ehk mootorsõiduki liisimise, rentimise või üürimise kulud, kuni 320 eurot kuus. Samuti koosoleku pidamise ruumi ja tehnika üürimise ja rentimise kulud;
- 3) klatri liikmete lähetuskulud, sealhulgas koolituse osavõtumaks, majutus- ja sõidukulud. Koolituseks võib pidada ka nt seminari ja konverentsi;

- 4) teabematerjali, sh elektroonilise materjali väljaandmisega seotud kulud. Väljaandmise alla käib kõik alates kujundamisest kuni trükkimise või elektroonselt edastamiseni;
- 5) klatri innovatsioonitegevuste tulemuste levitamise seotud kulud, sealhulgas infopäeva korraldamine, klatri tulemusi tutvustava ürituse korraldamine, sh ruumi ja tehnika üürimise ja rentimise ning toitlustuse kulud, samuti bussi üürimise ja rentimise kulud;
- 6) tõlkekulud nii suulise kui ka kirjaliku tõlke puhul;
- 7) konkreetset klatri finantsadministratsiooniga seotud kulud;
- 8) rahastamisallika sümboolika kasutamisega seotud kulud.

Kaudsetest kuludest on abikõlblikud:

- 1) kulud bürootarvetele;
- 2) sidekulud, sealhulgas telefoni- ja postikulu;
- 3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika üürimise ja rentimise ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldus- ja remondikulud;
- 4) kommunaalkulud, sealhulgas kütte, vee, elektri ja ruumide koristamise kulud;
- 5) kontoriruumi üürimise ja rentimise kulud;
- 6) kulud valveteenusele.

Kaudsed kulud võivad olla kulud, mis on seotud klatri tegevuskava administreerimisega ning mille kohta PRIA ei nõua kuludokumente. Kuludokumente ei nõuta summa puhul, mis arvestatakse 15% otseselt klatri personalikuludest. Näiteks kui personali palgafond on 1000 eurot, siis 150 euro kaudsete kulude kohta kuludokumente ei nõuta.

Kõik nimetatud kaudsed kulud peavad olema seotud ainult klatri tegevustega. Kui luuakse juba olemasoleva MTÜ juurde klaster, siis tuleb ka raamatupidamises kaudsed kulud eraldi hoida. Olemasoleva klatri kulud, mis ei ole seotud klattriga, ei ole abikõlblikud.

Innovatsioonitegevuste kuludest on abikõlblikud:

1) katse, toote, tava, protsessi ja tehnoloogia väljaarendamisega seotud kulud, sealhulgas immateriaalse vara, kaubamärgi, patendi, litsentsi, kasutusõiguse saamisega seotud kulud; ekspertiisi kulud; välisekspertiisi kaasamise kulud või mittetootlikud investeeringud, nagu sellise tarkvara, katse- ja uurimisseadme ning vahendi ostmise, liisimise, üürimise või rentimise kulud, mis on vajalik ainult tegevuse elluviimiseks. Kui samas lõikes nimetatud tarkvara, katse- ja uurimisseadet ning vahendit ei kasutata tegevuse jaoks kogu nende kasutusaja jooksul, loetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad tegevuse kestvusele ja mille suurus arvutatakse heade raamatupidamistavade kohaselt;

2) asjaomase ala uuringu tegemise kulud, sealhulgas kaubamärgi, patendi, litsentsi, kasutusõiguse saamisega seotud kulud; ekspertiisi; välisekspertiisi kaasamise kulud või mittetootlikud investeeringud, nagu sellise tarkvara, katse- ja uurimisseadme ning vahendi ostmise, liisimise, üürimise või rentimise kulud, mis on vajalik ainult tegevuse elluviimiseks. Kui samas lõikes nimetatud tarkvara, katse- ja uurimisseadet ning vahendit ei kasutata tegevuse jaoks kogu nende kasutusaja jooksul, loetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad tegevuse kestvusele ja mille suurus arvutatakse heade raamatupidamistavade kohaselt;

3) teostatavusuuringu tegemise kulud, sealhulgas ekspertiisi kulud; välisekspertiisi kaasamise kulud või sellise tarkvara ning vahendi ostmise, liisimise, üürimise või rentimise kulud, mis on vajalik ainult tegevuse elluviimiseks. Kui samas lõikes nimetatud tarkvara, katse- ja uurimisseadet ning vahendit ei kasutata tegevuse jaoks kogu nende kasutusaja jooksul, loetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad tegevuse kestvusele ja mille suurus arvutatakse heade raamatupidamistavade kohaselt.

Innovatsioonitegevuste kulude all mõeldakse kulusid, mis tekivad otseselt innovatsioonitegevusega, mis on majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks ning ei ole nimetatud sama paragrahvi lõikes 7 sätestatud mitteabikõlbliku kuluna.

Tehtavate kulude vastavus turuhindadele ja toetuse otstarbekas ning säästlik kasutamine tagatakse ka määruse §-s 7 sätestatud võrreldavate hinnapakumuste küsimuse nõudega.

Eelnõu § 6 lõikes 7 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Abikõlblikud kulud ei ole kulud, mis on nimetatud lõikes 6, ning kulud, mis ei ole seotud konkreetselt klatri tegevustega klatri perioodi jooksul selle määruse mõistes ja mis on vastuolus Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) 1305/2013 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) määrusega. Nimetatud määruse artikkel 45 lõike 2 punkt a sätestab, et toetuse saamise tingimustele vastavad kulud on uute masinate ja seadmete ostmine või liisimine. Nimetatud sätte kohaselt on abikõplik üksnes uute masinate ja seadmete ostmine. Kasutatud seadmeid on selle meetme raames võimalik rentida või üürida.

Eelnõu § 6 lõikes 8 sätestatakse, et käibemaks on abikõplik üksnes juhul, kui see ei ole käibemaksuseaduse alusel tagasi nõutav.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse nõuded hinnapakumuse kohta.

Eelarve kulude mõistlikkuse ja põhjendatuse hindamisel lähtutakse klatri esitatud võrreldavatest hinnapakumistest, mis on muu objektiivne teave ühissätete kontekstis (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, artikkel 67 lõige 5 punkt a i)).

Hinnapakumuste esitamine on oluline, et PRIA saaks hinnata ja võrrelda kavandatavate kulude hinda ennem tegevusega alustamist ehk siis kulude kontroll toimub ennem tegevusega alustamist.

Alla 5000 euro käibemaksuta summa puhul tuleb innovatsioonitegevuste kulude puhul esitada vähemalt üks hinnapakumine ning üle 5000 eurose käibemaksuta summa puhul tuleb esitada vähemalt kolm hinnapakumist.

Juhul kui kolme sõltumatut pakkumust ei ole võimalik saada, tuleb PRIA-le esitada sellekohane põhjendus. Hinnapakumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase kulutuse eest tasutava hinnaga.

Kui innovatsioonitegevuse osas rakendatakse kolme võrreldava hinnapakumuse nõuet, siis tuleb innovatsioonitegevuses osaleja (liige, partner) mitteosalust ja mittekuuluvust kontrollida kõigi kolme hinnapakkuja osas. Kui innovatsioonitegevuses osalejaks on näiteks FIE, kontrollitakse äriregistri teabesüsteemist, et innovatsioonitegevuses osaleja ei ole hinnapakkuja(te) osanik, aktsionär, liige või juhtorgani liige.

Kui innovatsioonitegevuses osalejaks on äriühing, kontrollitakse äriregistri teabesüsteemist, et innovatsioonitegevuses osaleja osanik, aktsionär, liige või juhtorgani liige ei oma osalust äriühingus (hinnapakkujas) ja ei ole tema juhtorgani liige; ega innovatsioonitegevuses osaleja ja hinnapakkuja äriühingutena ei kuulu üksteise juhatusse ega nõukokku.

Iga innovatsioonitegevuse kohta koostatakse enne tegevusega alustamist üksikasjalik eelarve koos eespool nimetatud hinnapakumustega abikõlblike kululiikide kaupa ning see esitatakse PRIA-le vähemalt 30 tööpäeva enne innovatsioonitegevusega alustamist.

Ühekordse makse suurus arvestatakse välja klatri esitatud detailse eelarve alusel. Innovatsioonitegevuste hüvitamisel ühekordse maksena rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (edaspidi *ühissätted*) artikli 67 lõike 1 punkti c ja sama

artikli lõiget 5. Kindlasummaline makse tuleneb ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punktist c, mille kohaselt antakse toetust, kui summa ei ole suurem kui 100 000 eurot. Abikõlblik maksumus kujuneb, arvestades otsuse tegija hinnangut kavandatud kuludele. Sarnaselt lepingulisele suhtele on võimalik eelnevalt anda hinnang sellele, kui palju klatri tegevuse tulemuse saavutamine maksab ehk milline on tulemuste saavutamiseks ellu viidavate tegevuste maksumus. Kulud peavad olema mõistlikud, abikõlblikud ja põhjendatud. Innovatsioonitegevuste eelarve vastavust ja mõistlikkust hindab PRIA koostöös hindamiskomisjoniga. Eelarve mõistlikkust ja nõuetele vastavust kontrollib PRIA enne tegevuse alustamist.

Toetus makstakse ühekordse maksena välja ainult eelnevalt määratletud eesmärgi täieliku saavutamise korral. Innovatsioonitegevuse eesmärk peab olema klatri selgelt ja konkreetselt sõnastatud, mida on võimalik hiljem üheselt hinnata. Eesmärk tuleb ära sõnastada juba tegevuskava esitamisel, sest hindamise aluseks on ka muu hulgas kõik esitatud innovatsioonitegevused seatud eesmärkide ja indikatiivse eelarvega.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse toetuse määr ja suurus.

Eelnõu § 8 lõikes 1 sätestatakse, et taotletava toetuse maksimaalne summa ühe klatri kohta ühes tegevuskava esitamise vóorus on kuni 800 000 eurot arvestades, et üldtegevuskulude jaoks on maksimaalselt 200 000 eurot ning innovatsioonitegevuste jaoks 600 000 eurot. Ehk kuni 48 kuuks on võimalik toetust taotleda kuni 800 000 eurot. Kui taotletakse lühemaks perioodiks, siis väheneb proportsionaalselt ka maksimaalne summa.

Eelnõu § 8 lõigetes 2 ja 3 sätestatakse innovatsioonitegevuse toetuse määr. Innovatsioonitegevuste kulude hüvitamisel ühekordse maksena rakendatakse ühissätete artikli 67 lõike 1 punkti c ja sama artikli lõiget 5. Ühekordne makse tuleneb ühissätete artikli 67 lõike 1 punktist c, mille kohaselt antakse toetust, kui summa ei ole suurem kui 100 000 eurot.

Eelnõu § 8 lõikes 4 sätestatakse, et kui toetust taotletakse lühemaks perioodiks, siis väheneb proportsionaalselt ka toetuse maksimaalne summa.

Eelnõu § 8 lõikes 5 sätestatakse klatri üldtegevuskulu. Üldtegevuskulu ei või olla suurem kui 25% kogu klatri kuludest.

Eelnõu § 8 lõikes 6 sätestatakse finantsadministratsiooni maksimaalne kulu. Arengukavas on kirjas, et finantsadministratsioonikulud ei tohi ületada 2 % kogukulust.

Eelnõu § 8 lõikes 7 sätestatakse, et toetust antakse 100 protsenti tegevuskava tegevuste abikõlblikest kuludest. Kuna on tegemist sektori arendamisega laiemalt ning ükski konkreetne ettevõtja kasu ei saa, vaid klatri eesmärk on innovatsiooni edendada kogu sektoris laiemalt, siis omaosalust toetus ette ei näe. Samuti peavad olema innovatsioonitegevuste tulemused levitatud nii Eestis kui ka Euroopa Liidus, mis omakorda välistab konkreetse ettevõtja otsese ärilise kasu.

Eelnõu § 8 lõikes 8 sätestatakse, et klatri üldtegevuskulud hüvitatakse kuludokumentide alusel, kaudsed kulud hüvitatakse ühtse määra alusel arvestatuna 15 protsenti abikõlblikest otsestest personalikuludest ning innovatsioonitegevuste kulud hüvitatakse ühekordse maksena.

Eelnõu § 8 lõigetes 9-14 sätestatakse klatri üldkulude määrad, mis on samad, mis Maaeluministri 17. juuni 2015. a määruuses nr 68 „Teadmussiirde ja teavituse toetus“.

Kuna osa klatri tegevusi kattub „Teadmussiirde ja teavituse toetuse“ määruises sätestatuga seetõttu tulenevad ka nimetatud määruise §-s 8 sätestatud toetusmäärad sealt.

Lõikes 9 on sätestatud infopäeva puhul ühe osaleja osalemistasu standardiseeritud ühikuhinna maksumuseks ühe kalendripäeva kohta 47 eurot.

Lõikes 10 on sätestatud konverentsi korraldamise puhul ühe osaleja osalemistasu standardiseeritud ühikuhinna maksumuseks ühe kalendripäeva kohta 84 eurot.

Lõikes 12 on sätestatud teabematerjali või elektroonilise väljaande väljaandmise või haldamise puhul toetuse maksimaalseks suuruseks 6000 eurot ühe väljaande kohta.

Lõikes 13 on sätestatud, et esitlustegevuse toetuse maksimaalne suurus on 1000 eurot.

Lõikes 14 on sätestatud toetuse maksimaalne suurus toetatavate tegevuste abikõlblike kulude kaupa järgmiselt:

- 1) ruumi ja tehnika üürimise kulud ühe kalendripäeva kohta kuni 100 eurot tehnika, sealhulgas esitlustehnika üürimise korral ja kuni 160 eurot ruumi üürimise korral;
- 2) personali ja osalejate majutuskulud Eestis kuni 80 eurot ööpäevas ühe inimese kohta;
- 3) personali ja osalejate majutuskulud välisriigis kuni 125 eurot ööpäevas ühe inimese kohta;
- 4) bussi üürimise kulud üks euro läbitud kilomeetri kohta või kuni 320 eurot päevas bussi kohta;
- 5) toitlustamise kulud kuni 20 eurot inimese kohta ühes kalendripäevas.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse tegevuskava esitamine ja tegevuskava esitamise tähtaeg.

Eelnõu § 9 lõikes 1 sätestatakse, et klaster esitab toetuse saamiseks elektroonsena või kirjalikult ettenähtud tähtajal PRIA-le tegevuskava ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Elektroonsena käsitletakse nii digitaalselt allkirjastatud vormi kui ka e-PRIA kaudu esitatavat vormi.

Eelnõu § 9 lõikes 2 sätestatakse dokumendid, mis esitatakse koos tegevuskavaga.

Klatri liikmed on ettevõtted ning seetõttu tuleb esitada ettevõtet esindava isiku jaoks volikiri. Kui ettevõtte esindaja on seadusjärgne esindusõiguslik isik, siis volikirja esitada ei ole vaja.

Klatri nimekirja puhul tuleb täita osalejate nimekirja vorm. Vormile tuleb kanda kõik klatri osalejad ning ära märkida, kas osaleja on põllumajandustootja, põllumajandustöötaja või teadus- ja arendusasutus või eraõiguslik juriidiline isik, kelle peamine eesmärk on uue toote, tava, protsessi või tehnoloogia arendamine. Samuti märga selle kohta, millisesse innovatsioonitegevusse ta panustab või millise innovatsioonitegevusega ta on seotud ning PRIA jaoks on oluline ära märkida ka need vähemalt kümme põllumajandustootjat või -töötajat, kelle omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on mõlemal majandusaastal ületanud 4000 eurot ja moodustanud üle 50 protsendi kogu müügitulust.

Esitatakse ka klatri tegevuskava kinnitamist tõendava dokumendina üldkoosoleku otsuse protokoll. Protokollis tuleb märkida vähemalt üldkoosolekul osalejad, arutelupunktid,

vastuvõetud otsused ning hääletustulemused. Hääletustulemus peab olema välja toodud ning see peab vastama 80% põllumajandustootja või -töötaja enamuse nõudele.

Esitatakse innovatsioonitegevuste ligikaudsed eelarved ning enne tegevusega alustamist esitatakse täpsed eelarved koos hinnapakumustega. Ligikaudsesse eelarvesse kavandatavad summad peavad olema võimalikult reaalsed ja innovatsioonitegevuse elluviimiseks piisavad.

Finantsadministratsiooniga tegelev isik, kes on kursis abikõlblikkusega, kehtivate maksuseadustega jne, on soovitatav kaasata eelarve koostamisse algusest peale. Innovatsioonitegevuste eelarve kajastab innovatsioonitegevuse abikõlblikke kulusid abikõlblike kulude kaupa. Tegevuskava hindamisel on oluliseks aspektiks kulude realistlikkus, mõistlikkus ja vahendite säästlik kasutamine.

PRIA kontrollib nõutud 80% hääleteenamuse nõuet kas põhikirjast või lepingust. Kui põhikiri või leping on avaldatud kas klatri või Maamajanduse Infokeskuse veebilehel, siis eraldi seda esitama ei pea.

Muid dokumente, mida ei ole eespool nimetatud, võib esitada, kui need on vajalikud nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Eelnõu § 9 lõigetes 3 ja 4 sätestatakse, et tegevuskava ja osalejate nimekirja vormid koostab PRIA ning need on kättesaadavad PRIA veebilehel. PRIA teatab tegevuskava esitamise tähtaja oma veebilehel ja ametlikes väljaannetes Ametlikud Väljaanded.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse tegevuskava vastuvõtmine.

PRIA kontrollib tegevuskava nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning klatri kavandatava tegevuskava vastavust määruses sätestatud nõuetele enne tegevuskava hindamiskomisjonile hindamiseks saatmist. Hindamiskomisjon hindab juba nõuetele vastavaid tegevuskavasid.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse, et PRIA kontrollib vastuvõetud tegevuskava nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning klatri ja tegevuskava vastavust Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele enne tegevuskavade hindamist. PRIA esitab Maksu- ja Tolliametile (edaspidi MTA) pärast taotluse esitamise tähtaja viimast päeva füüsilisest isikust ettevõtjast liikmete nimekirjad nende tuludeklaratsiooni vormi E andmete saamiseks. MTA edastab PRIA-le nimetatud füüsiliselt isikust ettevõtjate taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud aasta ja vahetult eelnenud teise aasta tuludeklaratsioonide vormi E andmed.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse tegevuskava hindamine ja tegevuskavade paremusjärjestuse koostamine.

Eelnõu § 12 lõikes 1 sätestatakse, et PRIA hindab tegevuskavasid lisas sätestatud hindamiskriteeriumite alusel. Klatri meetme ning uue toote, tava, protsessi ja tehnoloogia arendamise meetme kohta moodustatakse ühtne hindamiskomisjon. Ühtse hindamiskomisjoni mõte on, et oleks laiem arusaam ja ülevaade uue teadmise loomise tegevustest.

Eelnõu § 12 lõikes 2 sätestatakse, et klatri puhul on hindamiskomisjoni ülesanneteks tegevuskavade hindamine ning paremusjärjestuse koostamine, samuti klatri tegevuskava vahe- ja lõpparuande heakskiitmine. Innovatsioonitegevuste puhul on juhul, kui PRIA peab vajalikuks, õigus hindamiskomisjonilt küsida hinnangut innovatsioonitegevuste eelarvele ja eesmärkidele.

Hindamiskomisjon moodustatakse vähemalt viiest liikmest. Liikmete hulgas peavad olema vähemalt Maaeluministeeriumi ja PRIA esindaja. Sõltumatuse tagamiseks võib kaasata ka teiste ministeeriumite esindajaid, mis on klatri puhul vajalikud. Õigus on kaasata hindamisse ka eksperte, sealhulgas ka innovatsioonieksperte. Ekspertid ei pea olema kogu aeg hindamiskomisjoni töösse kaasatud ning võivad eksperthinnangud esitada ka kirjalikult või elektroonselt. PRIA moodustatava hindamiskomisjoni koosseis kooskõlastatakse enne kinnitamist Maaeluministeeriumiga ning kui koosseis on saanud Maaeluministeeriumi heakskiidu, avaldatakse see ka PRIA veebilehel. Moodustades hindamiskomisjoni, tuleb ka PRIAl koostada hindamiskomisjoni töökorraldus, tööjuhend või protseduurireeglid. Hindamiskomisjoni liikmed ja eksperdid peavad deklareerima oma sõltumatust hinnatavatest tegevustest, klattrist, tema liikmetest ja partneritest. Erapooletus tähendab, et komisjoni liikmel ei tohi olla omandi-, sugulus- või muid olulisi sidemeid tegevuskava esitanud isiku, liikme või partneriga või tegevuskava ettevalmistamisega. Seotuse olemasolu korral on isik kohustatud ennast taandama kõikidest tegevuskavade hindamistest. Juhul, kui komisjoni liige taandaks ennast ainult seotud tegevuskava hindamisest, siis on võimalus hinnata teisi tegevuskavasid nõrgemalt ning vältimaks ebaõiglast olukorda, peab seotud komisjoni liige taandama ennast kõikidest tegevuskavade hindamistest.

PRIA võib komisjoni liikmetega sõlmida lepingu (nt töövõtuleping), mille raames võib kokku leppida kõikides vajalikes tingimustes. Lepingus peab olema sees erapooletuse ning konfidentsiaalsuse klausel.

Hindamiskomisjon võib teha ettepaneku klatri tegevuskavas oleva tegevuse muutmiseks või väljaarvamiseks. Muutmise või täiendamise aluseks võib olla ekspertarvamus ja/või klatri kaitsekõne ning vastavalt sellele võib hindamiskomisjon esitada klattrile ettepaneku tegevuskava muutmiseks (nt on olemas uuring, mida klatri raames soovitakse teha, siis selle kohta tehakse klattrile ettepanek tegevuse muutmiseks või välja arvamiseks). Klaster võib hindamiskomisjoni ettepanekuid arvestada ja teha asjaomased täiendused tegevuskavasse. Hindamiskomisjon hindab klatri poolt lõplikult esitatud tegevuskavasid.

Põhjendatud juhul võib hindamiskomisjon klatri tegevuse peatada. Mõjuv põhjus võib olla see, et klatri toetusrahasid kuritarvitatakse või kasutatakse valel otstarbel ning klatri töökorraldus ja tulemused ei vasta eelnevalt kavandatule.

Klatri tegevuste lõpparuanne esitatakse hindamiskomisjonile heakskiitmiseks. Lõplike väljamaksmiste aluseks on lisaks vajalikele kuludokumentidele ka heaks kiidetud lõpparuanne.

Eelnõu § 12 lõikes 3 sätestatakse, et tegevuskava hinnatakse vastavalt määruses ja määruse lisas kirjeldatud hindamiskriteeriumitele. Iga hindamiskriteeriumi puhul antakse hindepunkte skaalal 0–4. Hindamiskomisjoni hindab ainult neid tegevuskavasid, mis vastavad määruses sätestatud tingimustele. Iga hindamiskriteeriumi puhul annab hindamiskomisjoni liige punkte 0–4. Kõikide hindamiskomisjoni liikmete kõik hinded liidetakse iga hindamiskriteeriumi puhul kokku ning saadakse iga hindamiskriteeriumi koondhinne. Iga hindamiskriteeriumi koondhinne korrutatakse läbi igale hindamiskriteeriumile määratud osakaaluga. Kõik osakaaluga läbi korrutatud koondhinne punktid liidetakse kokku ning kogusumma jagatakse tegevuskavasid hinnanud hindamiskomisjoni liikmete arvuga ning saadakse kaalutud

keskmise. Kaalutud keskmise alusel moodustub paremusjärjestus. Kaalutud keskmine arvestatakse täpsusega kolm kohta peale koma.

Oluline on, et koondhinne peab olema vähemalt iga hindamiskriteeriumi puhul 2 hindepunkti. Kui paremusjärjestuses on tegevuskavade kaalutud keskmine võrdne, siis eelistatakse seda tegevuskava, millel on esimese hindamiskriteeriumi puhul suurem koondhinne.

Näide:

	Komisjoni liige:	Hindaja 1	Hindaja 2	Hindaja 3	Hindaja 4	Hindaja 5	KOKKU	Osakaaluga
HK	Punktid							
1) 30%	0-4	1	0	0	0	1	2	0,60
2) 25%	0-4	2	2	2	3	2	11	2,75
3) 15%	0-4	4	4	3	4	4	19	2,85
4) 10%	0-4	0	4	4	4	4	16	1,60
5) 10%	0-4	2	4	3	1	2	12	1,20
6) 10%	0-4	1	1	1	1	1	5	0,55
	Kokku:	10	15	13	13	14	65	9,55

Kaalutud keskmine:

1,910

Kaalutud keskmise arvutamine selle näite puhul: $9,55 \text{ jagatakse } \text{hindamiskomisjoni liikmete arvuga ehk } 9,55:5=1,910$

Eelnõu § 12 lõikes 4 sätestatakse hindamiskriteeriumite osakaalud.

Esimese hindamiskriteeriumi puhul osakaaluga 30% koondhindest, eelistatakse klastrite tegevuskavasid, milles kõik ette nähtud tegevused on suunatud uue idee, tehnoloogia, tava, protsessi või toote arendamisele vähemalt Eesti ja tegevusvaldkonna tasandil ning selle rakendamiseks on laiemalt suurem potentsiaal ka Euroopa tasandil.

Teise hindamiskriteeriumi puhul osakaaluga 25% koondhindest, eelistatakse klastrite tegevuskavasid, milles kõik kavandatavad innovatsioonitegevused on põhjendatud ja vajalikud klatri eesmärgi, probleemi või kitsaskoha lahenduse eesmärgi saavutamiseks ning tulemused on tootmises, töötlemises ja turustamises realselt rakendatavad.

Kolmanda hindamiskriteeriumi puhul osakaaluga 15% koondhindest, eelistatakse klastrite tegevuskavasid, mis on tehnilised ja sisuliselt läbi mõeldud ja mille kõik tegevused on kvaliteetselt teostatavad, sh elluvijatel on olemas vajalik pädevus. Läbi on mõeldud võimalikud riskid ja alternatiivsed tegevused.

Neljanda hindamiskriteeriumi puhul osakaaluga 10% koondhindest, eelistatakse klastrit, mis hõlmab vertikaalselt koostöö puhul laiemalt tootmist, töötlemist ja turustamist, horisontaalselt laiemalt erinevaid tarneahela etappe nagu tootmine, töötlemine ja turustamine ning mõjutab laiemalt seeläbi majandust ja keskkonda. Majanduslik mõju on suurem näiteks juhul, kui liha tootmise ja töötlemise tegevusvaldkonna klattrisse on kaasatud nt linnu-, sea-, veiseliha jne põllumajandustootjad ja -töötajad.

Viienda hindamiskriteeriumi puhul osakaaluga 10% koondhindest, eelistatakse klastrit, mille tegevuskava rakendamiseks on kaasatud kõige rohkem osapooli.

Kuuenda hindamiskriteeriumi puhul osakaaluga 10% koondhindest, eelistatakse klastrit, mis kõiki saadud innovatsioonitegevuste tulemusi laiemalt ja süsteemsemalt levitab ning kasutab selleks erinevaid võimalusi.

Eelnõu § 12 lõikes 5 sätestatakse, et PRIA moodustab hindamistulemuste põhjal tegevuskavade paremusjärjestuse. Paremusjärjestuse aluseks on kaalutud keskmine täpsusega kolm kohta peale koma ning kehtestatud prioriteetsed tegevusvaldkonnad. Paremusjärjestused moodustatakse näiteks järgmiste tegevusvaldkondade kohta: piima tootmine ja töötlemine; liha tootmine ja töötlemine; põllukultuuride tootmine ja töötlemine; aiandussaaduste tootmine ja töötlemine ning mahepõllumajandussaaduste tootmine ja töötlemine. Klastreid, kelle tegevusvaldkond jääb väljapoole prioriteetseid tegevusvaldkondi, hinnatakse rahaliste vahendite olemasolu korral eraldi tegevusvaldkonnana.

Eelnõu § 12 lõikes 6 sätestatakse, et tegevuskavade paremusjärjestuse koostamisel loetakse paremaks suurema hindepunktide summa saanud tegevuskava. Võrdsete hindepunktide kaalutud keskmisega tegevuskavade puhul eelistatakse seda tegevuskava, mis on saanud esimese hindamiskriteeriumi puhul kõrgeima koondhinde. Kui koondhinded on võrdsed, siis võib eelistada tegevuskava, millele on hindamiskomisjoni liikmed andnud enim maksimum punkte.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse tegevuskavade heakskiitmine ja heakskiitmata jätmine.

Kui eelarve summa ületab toetatava tegevuse rahastamise eelarvet, siis rahuldatakse tegevusvaldkonna paremusjärjestuses esimesele kohale tulnud tegevuskavad, mis on saanud koondhindeks vähemalt 2 hindepunkti.

Tegevuskavade mitteabikõlblike kulude puhul võib PRIA teha tegevuskava osalise heakskiitmise otsuse ning vähendada toetuse summat mitteabikõlblike kulude võrra.

Kui innovatsioonitegevuste puhul on tegemist vähese tähtsusega abi andmisega, siis märgib PRIA selle ka tegevuskava heakskiitmise otsuses.

PRIA teeb tegevuskavade kohta otsuse 100 tööpäeva jooksul tegevuskava esitamise tähtpäevast arvates.

Kui PRIA tunnistab tegevuskava nõuetele mittevastavaks, siis sisuliselt tegevuskava ei hinnata ja tehakse tegevuskava heakskiitmata jätmise otsus.

Eelnõu § 14 sätestatakse tegevuskava elluviimine ja klasteri kohustused.

Eelnõu § 14 lõikes 1 sätestatakse, et klaster peab ellu viima tegevuskava, levitama innovatsioonitegevuste tulemusi, esitama tegevuskava vahe- ja lõpparuanded ettenähtud kuupäevadel ning tõendatavad dokumendid. Innovatsioonitegevuste puhul peab esitama eelarve koos hinnapakumustega ning innovatsioonitegevuse lõppemise korral esitama lõppeesmärgi hindamise aruande.

Eelnõu § 14 lõikes 2 sätestatakse, et kuludokumente võib klaster esitada 12 kuu jooksul kuni neli korda. Kuludokumente esitatakse nende tegevuste kohta, mille puhul need on nõutud.

Eelnõu § 14 lõigetes 3 ja 4 sätestatakse toetuse kasutamisega seotud klasteri vahe- ja lõpparuande esitamine. Üheks klasteri kohustuseks on esitada vastavalt klasteri perioodile vahearuanne ja lõpparuanne või ainult lõpparuanne. Vahearuanne esitatakse, kui tegevuskava kavandatakse pikemalt kui 24 kuud. Ainult lõpparuanne esitatakse klasterite puhul, mis tegutsevad vähem kui 24 kuud. Kui tegevuskava kiidetakse heaks pärast 15. kuupäeva, siis klasteri arvestusse läheb esimese kuuna järgnev kuu. Kui tegevuskava kiidetakse heaks enne 15. kuupäeva, siis läheb klasteri esimese kuu arvestusse sama kuu, mille jooksul tehti heakskiitmise otsus.

Kui klaster selle määruse mõistes kavandatakse kauemaks kui 24 kuud, siis arvestatakse vahearuanne ajaks klasteri keskpaik. Nt kui klasteri tegevuskava kiidetakse heaks 16. märtsil 2015, siis esimene kuu on aprill 2015. Kui klaster tegutseb 30 kuud, siis on vahearuanne

esitamise aeg 15 kuud pärast tegevuskava heakskiitmist. Vahe- ja lõpparuande kuupäevad esitab PRIA tegevuskava heakskiitmise otsuses.

Eelnõu § 14 lõikes 5 sätestatakse vahearuande sisu. Klaster on kohustatud esitama PRIA-le tegevuskava vahearuande, mis sisaldab vähemalt alljärgnevat: vahearuandes näidatakse ära tegevuskavas tehtud tegevused, antakse hinnang etapi eesmärgi saavutamisele, tulemuslikkusele ja elluviimisele ning tegevuskava lõppeesmärgi saavutamise perspektiivile. Oluline on esitada teave, kuhu on tegevuskavaga jõutud ja mida kavandatakse edasi. Vahearuande vormid koostab PRIA ja need on kättesaadavad PRIA kodulehel.

Eelnõu § 14 lõigetes 6 ja 7 sätestatakse lõpparuande sisu. Klaster on kohustatud esitama PRIA-le tegevuskava lõpparuande, milles esitatakse teave tegevuskava raames tehtud tegevuste kohta, vajaduse korral põhjendatakse erinevusi tegevuskavas kavandatud ja tegelike tulemuste vahel, antakse hinnang tegevuskava lõppeesmärgi saavutamisele koostöös osapooltega. Aruande vormid koostab PRIA ja need on kättesaadavad PRIA kodulehel.

Eelnõu § 14 lõikes 8 sätestatakse, et PRIA teavitab klasterit hiljemalt 45 päeva jooksul aruande heakskiitmisest või heakskiitmata jätmisest.

Eelnõu § 14 lõikes 9 sätestatakse, et klaster on kohustatud täitma kõiki määruses esitatud nõudeid:

- 1) kasutama toetust vastavuses esitatud tegevuskava ja tegevuskava heakskiitmise otsusega; tagama, et kogu klasteri tegutsemise perioodi jooksul selle määruse mõistes oleks kaasatud vähemalt kümme põllumajandustootjat või põllumajandustoodete töötajat, kes on põllumajandusliku majandustegevusega tegelenud vähemalt tegevuskava esitamise aastale vahetult eelnenud kaks majandusaastat ning kelle omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on mõlemal majandusaastal ületanud 4000 eurot ning moodustanud üle 50% kogu müügitulust, ning partneritena teadus- ja arendusasutused või eraõiguslik juriidilised isikud, kelle peamine eesmärk on uue toote, tava, protsessi või tehnoloogia arendamine;
- 2) tagama klasteri juhtimise ja selle eduka elluviimise tegevuskava heakskiitmise otsuses fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt;
- 3) teavitama PRIAt elektroonselt muudatustest või teavitama PRIA-t elektroonse nõusoleku saamiseks, kui klaster muudab tegevuskavaga seotud tegevusi, muudab toetuse saamise või kasutamise seotud muid asjaolusid, mille tõttu tegevuskavas esitatud andmed ei ole enam täielikud või õiged ning kui muudetakse tegevuskavas osalevaid ja tegevuskavas nimetatud partnereid ja liikmed ning nende tööülesandeid;
- 4) teavitama PRIAt tegevuskava tegevuste ajutisest peatamisest, mis on tingitud PRIAst mittedõltuvatest asjaoludest;
- 5) vastama PRIA küsimustele klasteri ja tegevuskava ellu viimise kohta;
- 6) esitama PRIA-le tähtaegselt nõutud teabe, sealhulgas vahe- ja lõpparuanded, innovatsioonitegevuste puhul lõppeesmärgi hindamise aruande;
- 7) tagama, et klasteri raamatupidamises on toetatava klasteri kulud ja neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad;
- 8) andma audiitori ja järelvalvet teostava isiku kasutusse kõik klasteri tegevusega seotud andmed ja dokumendid kolme tööpäeva jooksul nõudmisest arvates;
- 9) jagama klasteris osalevatele liikmetele ja partneritele teavet vähese tähtsusega abi alusel saadud abi saamise kohta ning täitma teisi Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse ja selle alusel antud õigusaktides, toetuse tegevuskava heakskiitmise otsuses või käesolevas määruses sätestatud kohustusi ning innovatsioonitegevuste puhul tagama eelarve koostamisel seotud eesmärgi saavutamise.

Eelnõu § 14 lõikes 10 sätestatakse klatri innovatsioonitegevuste tulemuste levitamine. Pärast innovatsioonitegevuse lõppemist tuleb tulemustest levitada avalikkust laiemalt ning innovatsioonitegevuse kohta peab olema avaldatud vähemalt järgmine teave:

- 1) innovatsioonitegevuse nimetus;
- 2) klatri andmed;
- 3) innovatsioonitegevuse elluviijad ja nende kontaktandmed;
- 4) lühikokkuvõte, sh eesmärk, eesmärgi saavutamine või mitte saavutamine, tulemus;
- 5) innovatsioonitegevuse periood;
- 6) rahastamisallikas;
- 7) innovatsioonitegevuse koguelarve.

Eelnõu §-s 15 sätestatakse tegevuskava elluviimist tõendavate dokumentide esitamine.

Pärast elluviidud tegevuste kulude eest täielikult tasumist esitab klaster PRIA-le maksetaotluse, mille vorm on avaldatud ka PRIA veebilehel.

Maksetaotlusega koos esitatakse innovatsioonitegevuste puhul innovatsioonitegevuste eesmärgi hindamiseks vajalik lõpparuanne, mis on aluseks ühekordse makse rakendamisel. Muid kuludokumente innovatsioonitegevuse puhul ei nõuta, kuid innovatsioonitegevuse raames tehtud kulutused peavad olema samuti innovatsioonitegevuse eesmärgi hindamise lõpparuande esitamise ajaks välja makstud. Kui algselt paika pandud innovatsioonitegevuse eesmärk on täidetud, siis makstakse toetuse summa klastrile välja. Kui eesmärk ei ole saavutatud ning on täitmata, siis väljamakset ei tehta. Innovatsioonitegevuse eesmärgi täitmist tõendab eesmärgi hindamise lõpparuanne, mis esitatakse PRIA-le kulutuse väljamaksmiseks. Eesmärgi täitmise kohta on PRIA-l õigus hinnangut küsida ka hindamiskomisjonilt. Eesmärgi osalise saavutamise korral jääb toetus välja maksmata.

Personalikulude puhul peab esitama tõendatavad dokumendid, sealhulgas töötasu maksmist ja töötasuga kaasnevate maksude tasumist tõendav maksekorraldus. Klatri üldtegevuste personalikulu (siia alla ei lähe innovatsioonitegevuse elluviimises osalev personal) on aluseks kaudsete kulude arvutamisel, mille kohta ei nõuta kuludokumente. Arveid ei pea esitama bürootarvete, sidekulude, telefoni- ja postikulude, infotehnoloogia kulude, kommunaalkulude, kontoriruumi üüri ning valveteenusekohta.

Samuti tuleb esitada arve-saatelehe või arve ärakirjal märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse ära kiri või väljatrükk või arvelduskonto väljavõte; selle isiku, kellelt klaster tellis teenuse või töö, osutatud teenuse eest väljastatud või tehtud töö üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi ära kiri; töölepingu või tööandja korraldus, töövõtulepingu või käsunduslepingu ära kiri; töötasu maksmist ja töötasuga kaasnevate maksude tasumist tõendav maksekorraldus, arvelduskonto väljavõte või väljatrükk või MTA ettemaksukonto väljavõte; väljavõte palgalehest, millelt on näha töötaja ja tema tööandja nimi, töötajale arvestatud töötasu ning sellest kinnipeetud maksud ja muud kinnipidamised ning makstav netotöötasu; tööajatabel juhul, kui töötaja täidab lisaks toetatava tegevuskava raames töö tegemisele ka muid ülesandeid; paragrahvis 8 nimetatud hinnapakumuste ära kirjad. Veel tuleb esitada infopäeva või konverentsi korraldamise korral sellel osalenute nimekirjad ning teave klatri kaudu vähese tähtsusega abi saavate ettevõtjate kohta ning abi summa, transpordikulused tõendav dokument, sealhulgas sõidupäevik või ühissõiduki kasutamist tõendav sõidupilet ja tellitud bussi üürimise ja rentimise korral sõidu marsuut ja kilometraaž, mis tõendab tehtud kulused ning nimetatud kulused tõendav maksekorralduse ära kiri, väljatrükk või arvelduskonto väljavõte.

Liisingu puhul esitab klaster PRIA-le pärast tegevuste elluviimist ja nende eest täielikult tasumist liisingulepingus ettenähtud korras maksetaotluse koos järgmiste dokumentidega:

- 1) maksetaotluse esmakordse esitamise korral liisingu andja ja klatri vahel sõlmitud liisingulepingu, maksegraafiku ja liisingueseme üleandmist tõendava dokumendi äraakiri;
- 2) maksetaotluse igakordse esitamise korral liisingu andja poolt klatrile väljastatud arve või arve-saatelehe äraakiri;
- 3) punktis 2 nimetatud arve-saatelehe või arve äraakirjal märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse äraakiri või väljatrükk või arvelduskonto väljavõte.

Liisingu andja võib olla vaid krediidasutuste seaduse alusel ja korras tegutsev krediidasutus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimisasutus.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumine.

Eelnõu § 16 lõigetes 1 ja 2 sätestatakse, et toetus makstakse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja PRIA otsustab toetuse maksmise selliselt, et toetusraha kantakse klatri arvelduskontole kolme kuu jooksul nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates, kuid mitte hiljem kui 1. juulil 2023.

Eelnõu § 16 lõikes 3 sätestatakse, et PRIA jätab toetuse maksmata, kui ilmneb, et klaster ei ole täitnud määrusega ettenähtud kohustusi.

Eelnõu § 16 lõigetes 4 ja 5 sätestatakse, et PRIA teeb tegevuskava heakskiitmise otsuse muutmise otsuse või tegevuskava heakskiitmise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse 30 tööpäeva jooksul toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest arvates. Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistab PRIA tegevuskava heakskiitmise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Eelnõu §-s 17 sätestatakse, et dokumente säilitatakse kuni 2032. aasta 31. detsembrini.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1305/2013 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L), komisjoni määrus (EÜ) nr 808/2014, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1305/2014 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, mis on aluseks toetuste ja tagastatava abi vormide rakendamisele.

Eelnõu koostamisel on arvestatud komisjoni määrust (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

4. Määruse mõjud

Määruse eelnõuga kehtestatakse arengukava meetme 16 „Koostöö“ alameetme „Innovatsiooniklatri toetus“ raames antava toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord.

Klastri eesmärgiks on stimuleerida majandus- ja uuendustegevust, edendades intensiivset suhtlemist, ressursside jagamist ning teadmiste ja oskusteabe vahetamist ning aidates ka tõhusalt kaasa teadmussiirdele, võrgustikutööle ja teabe levitamisele klasteri ettevõtjate vahel. Klasteri lisandväärtus seisneb selles, et keskendada olemasolevaid strateegiaid innovatsioonile ning tugevdada sidemeid ettevõtjate, sidusrühmade, ülikoolide ning katselaborite vahel.

Toetuse rakendamise korral on oodata koostöö paranemist erinevate osapoolte ja sektorite vahel ja intensiivistumist mitmete ettevõtjate ja teadus- ja arendusasutuste vahel, aidates seeläbi kaasa sektori innovatsioonivõimekuse kasvule ning sellest tulenevale konkurentsivõime tõusule.

Toetuse rakendumine aitab kaasa ka Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti” raames sätestatud eesmärkide saavutamisele.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Arengukava meetme 16 „Koostöö“ alameetme „Innovatsiooniklastri toetus“ määruse rakendamist rahastatakse 89% ulatuses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ning 11% ulatuses Eesti riigi riigieelarvest, vastavalt 7 476 000 eurot ja 924 000 eurot.

Innovatsiooniklastri toetuse kogu eelarve on 8 400 000 eurot.

Määruse rakendamine ei too kaasa tulusid riigieelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu koostamisel on korraldatud laiemale avalikkusele erinevaid klasteri ideoloogiat tutvustavaid seminare ning mõttekodasid ajavahemikus 2013. aasta jaanuar kuni 2015. aasta jaanuar. Väiksematele üritustel olid kaasatud spetsiifilisem ja konkreetsema huviga võimalikud osalejad ning suurematel üritustel olid kaasatud laiema huviga osalejad.

Väljatöötatud „Innovatsiooniklastri toetuse“ eelnõu on võimalikele klasteri eestvedajatele tutvustatud ajavahemikus märts – august 2015.

Samuti on kogu seminaride, mõttekodade ning eelnõu tutvustuste teave kättesaadav kõigile huvitatud isikutele aadressil www.maainfo.ee.

Eelnõu esitati õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile, kes kooskõlastasid eelnõu märkustega, millega on osaliselt arvestatud ja mille kohta on koostatud märkustega arvestamise ja mitteamrvestamise tabel eraldi failina.

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Kevvai

Toiduohutuse ning teaduse ja arenduse asekancler kantsleri ülesannetes